C/2025/2956

16.6.2025

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2025/2956)

Εισηγητής: **Aurel Laurențiu PLOSCEANU**

Σύμβουλος	Μαρία ΓΑΒΟΥΝΕΛΗ, σύμβουλος του εισηγητή, Ομάδα I
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	18.1.2024
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις»
Έγκριση από το τμήμα	10.3.2025
Έγκριση από την Ολομέλεια	26.3.2025
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	595
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	180/1/1

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εργαστεί με συνέπεια με σκοπό την αναβάθμιση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης με την Ινδία, τη μεγαλύτερη εδραιωμένη δημοκρατία στον κόσμο, και να προτείνει έναν νέο φιλόδοξο χάρτη πορείας προσαρμοσμένο στις τρέχουσες πολιτικές και στρατηγικές συνθήκες.

1.2. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εντείνει επειγόντως τις διαπραγματεύσεις με την Ινδία για τη σύναψη συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ), με σκοπό την καθιέρωση της Ινδίας ως προτιμησιακού εταίρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε στρατηγικό πλαίσιο.

1.3. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της επέκτασης της συνεργασίας ΕΕ-Ινδίας σε όλους τους τομείς για την προώθηση του δίκαιου, χωρίς αποκλεισμούς και βασισμένου σε κανόνες διεθνούς εμπορίου, με βάση την κοινή ιστορία και τις κοινές αξίες που μοιράζονται οι αρχαίοι πολιτισμοί μας, καθώς και την κοινή μας αντίληψη όσον αφορά τη σύγχρονη πραγματικότητα.

1.4. Η ΕΟΚΕ συνιστά την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της και της Ινδίας με τη μορφή διμερών και πολυμερών έργων για υποδομές, κατασκευές — ιδίως λιμένων βαθέων υδάτων και αερολιμένων — και ενεργειακή συνδεσιμότητα.

1.5. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της περαιτέρω εμβάθυνσης της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της και της Ινδίας στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, ιδίως στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) και της καινοτομίας, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο κοινών διαστημικών έργων και έργων διπλής χρήσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη συμβολή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ).

1.6. Η ΕΟΚΕ συνιστά την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της και της Ινδίας στο πλαίσιο κοινών σχεδίων για την ασφάλεια στη θάλασσα, ιδίως στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό και στις θαλάσσιες οδούς που τον διασχίζουν.

1.7. Η ΕΟΚΕ συνιστά την περαιτέρω διεύρυνση των πολιτιστικών ανταλλαγών μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της και της Ινδίας, ιδίως μέσω της συνεργασίας των πανεπιστημίων και των ανταλλαγών φοιτητών, καθώς και των ανταλλαγών μεταξύ διδακτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού.

1.8. Η ΕΟΚΕ συνιστά την επέκταση της συνεργασίας με την Ινδία στο πλαίσιο του οικονομικού διαδρόμου Ινδίας-Μέσης Ανατολής-Ευρώπης (IMEC), και πρόκειται να καταρτίσει ολοκληρωμένη γνωμοδότηση σχετικά με το σχέδιο IMEC και τις προοπτικές του στο εγγύς μέλλον.

1.9. Η νέα εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας πρέπει να συμβάλει στην επικύρωση και την εφαρμογή των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ και στη σταδιακή άμβλυνση των άτυπων χαρακτηριστικών της αγοράς εργασίας. Η ΕΟΚΕ καλεί, ως εκ τούτου, το Συμβούλιο της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ να μεριμνήσουν άμεσα για τη συμμετοχή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης μέσω μιας μόνιμης συμβουλευτικής δομής ([1]). Τέλος, η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών πρέπει να διατηρήσει ένα φιλόδοξο κεφάλαιο για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, και από τις δύο πλευρές να διαδραματίζουν διαρθρωτικό εποπτικό και συμβουλευτικό ρόλο ([2]).

1.10. Η ΕΟΚΕ καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ να επανενεργοποιήσουν ενδεχομένως τη Στρογγυλή Τράπεζα ΕΕ-Ινδίας της ΕΟΚΕ με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

1.11. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την επικείμενη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ινδίας, συμπεριλαμβανομένης της συνιστώσας της διάσκεψης κορυφής για τη νεολαία, και δηλώνει πρόθυμη να συμβάλει αναλόγως.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. *Διμερείς σχέσεις και εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας*

2.1.1. Με 1,4 δισεκατομμύρια κατοίκους η Ινδία είναι η πολυπληθέστερη χώρα παγκοσμίως. Η Παγκόσμια Τράπεζα αναμένει ότι η Ινδία θα ξεπεράσει την Ιαπωνία και τη Γερμανία και θα έχει αναδειχθεί στην τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο έως το 2030. Το Ινδικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο PHD (PHDCCI) αναμένει ότι η Ινδία θα έχει καταστεί η τέταρτη μεγαλύτερη παγκόσμια οικονομία έως το 2026, ξεπερνώντας την Ιαπωνία, με ρυθμό αύξησης του ΑΕγχΠ 6,8 % για το 2024 και 7,7 % για το 2026.

2.1.2. Ως οι δύο μεγαλύτερες δημοκρατίες στον κόσμο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ινδία είναι ενωμένες στη προσήλωσή τους σε μια παγκόσμια τάξη που βασίζεται σε κανόνες, μια αποτελεσματική πολυμερή προσέγγιση και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το 2004, η Ινδία ορίστηκε ως ένας από τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ. Επιπλέον, η Ινδία έχει αναπτύξει στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με κράτη μέλη της ΕΕ, όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Ελλάδα, ενώ παράλληλα επιδιώκει την περαιτέρω επέκταση της διμερούς συνεργασίας και του στρατηγικού διαλόγου.

2.1.3. Το **2022** συμπληρώθηκαν **60 έτη διμερούς εταιρικής σχέσης ΕΕ και Ινδίας**, αναδεικνύοντας διάφορα βασικά επιτεύγματα:

— Η ΕΕ ήταν ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ινδίας το 2023 με εμπορευματικές συναλλαγές αξίας 124 δισεκατομμυρίων ευρώ, ή 12,2 % του συνολικού εμπορίου της Ινδίας (σε σύγκριση με το 10,8 % με τις ΗΠΑ και το 10,5 % με την Κίνα).

— Οι άμεσες ξένες επενδύσεις της ΕΕ στην Ινδία ανήλθαν σε 108,3 δισεκατομμύρια ευρώ το 2023, έναντι 82,3 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019.

— Η ΕΕ είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική αγορά της Ινδίας και αντιπροσωπεύει το 17,5 % των συνολικών εξαγωγών της (οι ΗΠΑ και η Κίνα αντιπροσωπεύουν το 16,7 % και το 3,7 % αντίστοιχα).

— Οι εμπορευματικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και της Ινδίας αυξήθηκαν κατά σχεδόν 90 % κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ οι συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών ανήλθαν σε 50,8 δισεκατομμύρια ευρώ το 2023 (έναντι 30 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2020).

— Οι 6 000 εταιρείες της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στην Ινδία έχουν δημιουργήσει 1,7 εκατομμύρια άμεσες θέσεις εργασίας και επιπλέον 5 εκατομμύρια έμμεσες θέσεις εργασίας.

— Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) έχει επενδύσει πάνω από 3 δισεκατομμύρια ευρώ σε έργα υποδομών, ενεργειακά έργα και έργα για το κλίμα στην Ινδία.

([1]) ΕΕ C 290 της 29.7.2022, σ. 11.
([2]) ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 69.

2.1.4. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Ινδίας από το 2020 έως το 2025 βασιζόταν και βασίζεται στον **Χάρτη πορείας της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ινδίας** ([3]), στη **Στρατηγική της ΕΕ για τη συνεργασία στον Ινδοειρηνικό** ([4]) και στη **Στρατηγική Global Gateway** ([5]).

2.1.5. **Κοινοβουλευτικές σχέσεις:** Αντιπροσωπεία ευρωβουλευτών επισκέφθηκε την Ινδία στις 18-20 Δεκεμβρίου 2023 για την 15η διακοινοβουλευτική συνεδρίαση. Η **Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (INTA)** συζήτησε στις 19-20 Μαρτίου 2025 τη σχέση ΕΕ-Ινδίας μετά την **επίσκεψή της στην Ινδία στις 24-26 Φεβρουαρίου 2025**, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των θέσεων της Ινδίας όσον αφορά τις τρέχουσες εμπορικές διαπραγματεύσεις.

2.2. *Ιστορικό: Η εξωτερική πολιτική της Ινδίας*

2.2.1. Η θανατηφόρα σύρραξη στα σύνορα Ινδίας-Κίνας το 2020 αποτέλεσε σημείο καμπής στις **σχέσεις των δύο χωρών**, οι οποίες βρίσκονται στο επίκεντρο της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας του Νέου Δελχί και αποτελούν την κύρια κινητήρια δύναμη στις προσπάθειές του για επίτευξη πολλαπλής ευθυγράμμισης. Στο περιθώριο της συνόδου κορυφής των χωρών BRICS (Οκτώβριος 2024), η Ινδία και η Κίνα έκαναν ένα σημαντικό βήμα προς την εξομάλυνση της κατάστασης στα σύνορα εγκρίνοντας την επανέναρξη α) των περιπολιών κατά μήκος της γραμμής πραγματικού ελέγχου (Line of Actual Control) και β) των συνομιλιών των ειδικών εντεταλμένων για το ζήτημα των συνόρων (τελούσαν σε αναστολή από το 2019).

2.2.2. Η **εταιρική σχέση Ινδίας-Ρωσίας** αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής ασφαλείας της Ινδίας και της εξωτερικής της πολιτικής «πολλαπλής ευθυγράμμισης». Ο πρωθυπουργός της Ινδίας κ. Modi ταξίδεψε στη Ρωσία τον Ιούλιο του 2024 για τη σύνοδο κορυφής Ινδίας-Ρωσίας και πραγματοποίησε δεύτερη διμερή συνάντηση με τον πρόεδρο κ. Putin στο περιθώριο της πρόσφατης συνόδου κορυφής των χωρών BRICS που πραγματοποιήθηκε στο Καζάν στις 23 και 24 Οκτωβρίου 2024. Σε μια προσπάθεια να διασκεδάσει τη διεθνή κατακραυγή (η επίσκεψη του κ. Modi τον Ιούλιο συνέπεσε με την επίθεση σε νοσοκομείο παίδων στην Ουκρανία) και για να διατηρήσει την πολιτική ισορροπίας της Ινδίας, ο κ. Modi επισκέφθηκε το Κίεβο τον Αύγουστο του 2024, αλλά δεν δεσμεύτηκε να αναλάβει πιο ενεργό ρόλο στην ειρηνευτική διαδικασία. Συναντήθηκε εκ νέου με τον πρόεδρο κ. Zelenskyy κατά τη Σύνοδο κορυφής του ΟΗΕ για το μέλλον στις 23 Σεπτεμβρίου 2024. Με σημαντικά έσοδα από τις πωλήσεις πετρελαίου, η Ρωσία είναι τώρα ακόμα πιο πρόθυμη να εμπορευτεί με την Ινδία για να αγοράζει και να εισάγει αγαθά που την ενδιαφέρουν — ιδίως αγαθά διπλής χρήσης ή που μπορούν να χρησιμοποιούνται στα πεδία μαχών.

2.2.3. **Οι σχέσεις Ινδίας-ΗΠΑ:** Φαίνεται να έχουν στρατηγική συνέχεια και να ακολουθούν ανοδική πορεία κατά τις τελευταίες πέντε κυβερνήσεις των ΗΠΑ. Στο πλαίσιο της νέας κυβέρνησης των ΗΠΑ, απομένει να διαπιστωθεί, αφενός, πώς θα εξελιχθεί η δέσμευση για μεταφορά τεχνολογίας και ως προς τις υφιστάμενες ρυθμίσεις ασφάλειας με την Ινδία ενόψει της επιβολής αμοιβαίων δασμών, αφετέρου, ποιες επιπτώσεις θα έχει η τυχόν χαλάρωση των εντάσεων μεταξύ Ινδίας και Κίνας. Ταυτόχρονα, η Ινδία και οι ΗΠΑ αποφάσισαν ότι η **σύνοδος κορυφής του τετραμερούς διαλόγου (QUAD)** 2025, αντί για τις ΗΠΑ, έχει προγραμματιστεί τώρα να πραγματοποιηθεί στην Ινδία. Το Νέο Δελχί σχοινοβατεί σε μια λεπτή γραμμή σε ό,τι αφορά την Κίνα, αφενός επιδεικνύοντας πυγμή όπως και τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη του τετραμερούς διαλόγου (Αυστραλία, Ιαπωνία και ΗΠΑ) έναντι της αποφασιστικής συμπεριφοράς της Κίνας στον Ινδοειρηνικό, στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας και όσον αφορά την Ταϊβάν, και αφετέρου αποφεύγοντας την άμεση αντιπαράθεση με σκοπό την αποτροπή περαιτέρω συνοριακών εντάσεων.

3. **Η σχέση ΕΕ-Ινδίας**

3.1. *Ιστορικό της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ινδίας*

3.1.1. **Οι διμερείς σχέσεις ΕΕ-Ινδίας χρονολογούνται από τις αρχές της δεκαετίας του 1960**, με την Ινδία να συγκαταλέγεται μεταξύ των πρώτων χωρών που συνήψαν διπλωματικές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα το 1962. Η κοινή πολιτική δήλωση που υπεγράφη το 1993, σε συνδυασμό με τη **συμφωνία συνεργασίας ΕΕ-Ινδίας που υπεγράφη το 1994**, άνοιξε τον δρόμο για τη σύσφιξη των δεσμών τους.

3.1.2. **Η πρώτη σύνοδος κορυφής Ινδίας-ΕΕ πραγματοποιήθηκε στη Λισαβόνα τον Ιούνιο του 2000** και μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη 16 σύνοδοι. **Η σχέση αναβαθμίστηκε σε «στρατηγική εταιρική σχέση» κατά την 5η σύνοδο κορυφής Ινδίας-ΕΕ** που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη το **2004**. Το **κοινό σχέδιο δράσης**, το οποίο αποτελεί χάρτη πορείας για μια στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ των δύο μερών, εγκρίθηκε μετά την 6η σύνοδο κορυφής στο Νέο Δελχί.

([3]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-india-strategic-partnership-roadmap-2025_en.
([4]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/joint-communication-indo-pacific_en.
([5]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021JC0030&qid=1653525883495.

3.1.3. Κατά τη **15η σύνοδο κορυφής Ινδίας-ΕΕ** που πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά το **2020**, **εγκρίθηκε ο φιλόδοξος Χάρτης πορείας για το 2025** ([6]). Οι ηγέτες των κρατών αποφάσισαν να ενισχύσουν τη στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας, με βάση τις κοινές αρχές και αξίες της δημοκρατίας, της ελευθερίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με στόχο την επίτευξη συγκεκριμένων οφελών για τους πολίτες της ΕΕ και της Ινδίας. Υπεγράφη συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας για μη στρατιωτικούς σκοπούς και μια άλλη συμφωνία της επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας παρατάθηκε για περίοδο πέντε ετών. Οι δύο πλευρές εξέδωσαν κοινή δήλωση με θέμα την αποδοτική χρήση των πόρων και την κυκλική οικονομία. Επιπλέον, έχουν εγκριθεί κοινές δηλώσεις ΕΕ-Ινδίας για την ενίσχυση των προσπαθειών στον τομέα της συνδεσιμότητας και της αποδοτικής χρήσης των υδάτων και των πόρων με βάση μια προσέγγιση κυκλικής οικονομίας.

3.1.4. **Το Συμβούλιο Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-Ινδίας (ΣΕΤ)** δημιουργήθηκε ως πλατφόρμα συντονισμού για την αντιμετώπιση προκλήσεων που σχετίζονται με το εμπόριο, την αξιόπιστη τεχνολογία και την ασφάλεια **με την ευκαιρία της πρώτης επίσκεψης της Ursula von der Leyen, ως προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην Ινδία τον Απρίλιο του 2022**. **Η πρώτη υπουργική σύνοδος του ΣΕΤ** πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2023 στις Βρυξέλλες. Η ετήσια συνεδρίαση του 2024 πραγματοποιήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2025 κατά την επίσκεψη ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Νέο Δελχί. Τον Νοέμβριο του 2023 υπεγράφη μνημόνιο συνεννόησης για τους ημιαγωγούς, ενώ η Ινδία συμπροήδρευσε στη σύνοδο κορυφής με θέμα τη δράση για την τεχνητή νοημοσύνη που πραγματοποιήθηκε στη Γαλλία το 2025.

3.2. *Η στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας*

3.2.1. Το 2024 συμπληρώθηκαν 20 έτη από τη σύναψη της **στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ινδίας**, η οποία πρόσφατα απέκτησε δυναμική χάρη στο ενδιαφέρον που έδειξε η Ινδία για τη διαμόρφωση ενός πολυπολικού κόσμου και την ενίσχυση της συνεργασίας της με την ΕΕ. Το ευρύ **διμερές χαρτοφυλάκιο**, το οποίο αποτυπώνεται στον **Χάρτη πορείας για το 2025**, **εξακολουθεί να επεκτείνεται** με έμφαση σε τομείς όπως η συνεργασία στο εμπόριο, η πράσινη μετάβαση, η καινοτομία, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η συνδεσιμότητα, η ασφάλεια και η άμυνα, συμπεριλαμβανομένης της διαστημικής συνεργασίας. Παρά ταύτα, η στενή σχέση της ΕΕ με την Ινδία συνοδεύεται από τα δικά της **προβλήματα**, ιδίως όσον αφορά τον προστατευτισμό της Ινδίας, τη μακροχρόνια εταιρική σχέση της με τη Ρωσία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

3.2.2. Κατά την επίσκεψή τους στο Νέο Δελχί, η πρόεδρος von der Leyen και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συζήτησαν το **Στρατηγικό θεματολόγιο ΕΕ-Ινδίας** και δεσμεύτηκαν να αναβαθμίσουν αυτήν την εταιρική σχέση σε υψηλότερο επίπεδο με βάση τα 20 έτη στρατηγικής εταιρικής σχέσης Ινδίας-ΕΕ και τη συμφωνία συνεργασίας Ινδίας-Ευρωπαϊκής Επιτροπής που υφίσταται παραπάνω από 30 έτη. Επιπλέον, επανέλαβαν τη δέσμευσή τους να προάγουν μια ελεύθερη, ανοικτή, ειρηνική και ευημερούσα περιοχή του Ινδοειρηνικού, η οποία θα εδράζεται στο διεθνές δίκαιο, τον αμοιβαίο σεβασμό της κυριαρχίας και στην ειρηνική επίλυση των διαφορών και θα υποστηρίζεται από αποτελεσματικούς περιφερειακούς θεσμούς. Η Ινδία εξέφρασε την ικανοποίησή της για την προσχώρηση της ΕΕ στην πρωτοβουλία για τον Ινδικό και τον Ειρηνικό Ωκεανό (IPOI).

3.2.3. Η υλοποίηση της **στρατηγικής Global Gateway** τυγχάνει ήδη σημαντικής χρηματοδότησης για την ανάπτυξη πράσινων τεχνολογιών, τις αστικές υποδομές και την υδροδότηση.

3.2.4. **Συνδεσιμότητα: Η εταιρική σχέση συνδεσιμότητας ΕΕ-Ινδίας** ([7]) δρομολογήθηκε κατά τη σύνοδο των ηγετών Ινδίας-ΕΕ τον **Μάιο του 2021**, με εστίαση στους τομείς των μεταφορών, των ψηφιακών τεχνολογιών και των ενεργειακών δικτύων, καθώς και στα μεταναστευτικά ρεύματα και στην κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών, δεδομένων και κεφαλαίων. Στο περιθώριο της συνόδου κορυφής των ηγετών της Ομάδας των 20 (G20) που πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί τον Σεπτέμβριο του 2023, οι ηγέτες της Ινδίας, της ΕΕ, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Σαουδικής Αραβίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και των ΗΠΑ ανακοίνωσαν τη σύναψη μνημονίου συνεννόησης δεσμευόμενοι να συνεργαστούν για την ανάπτυξη ενός νέου **οικονομικού διαδρόμου Ινδίας-Μέσης Ανατολής-Ευρώπης (IMEC)**, ενσωματώνοντας ουσιαστικά εταίρους από τη Μέση Ανατολή και τη νότια Ασία σε ένα κοινό γεωοικονομικό αρχιτεκτόνημα. Βάσει του έργου προβλέπονται δύο διάδρομοι: ένας που θα συνδέει την Ευρώπη με τον Περσικό Κόλπο και ο άλλος τον Περσικό Κόλπο με την Ινδία. Και οι δύο διάδρομοι θα περιλαμβάνουν σιδηροδρομικές ζεύξεις, ηλεκτρικά καλώδια και καλώδια μεταφοράς δεδομένων, καθώς και αγωγούς μεταφοράς υδρογόνου. Παρόλο που το Ισραήλ και η Ιορδανία δεν έχουν υπογράψει τη συμφωνία IMEC, θα συνδεθούν κι αυτές σε αυτούς τους διαδρόμους.

3.2.5. **Η συνεργασία ΕΕ-Ινδίας στα της κλιματικής αλλαγής** εξελίσσεται μέσα το ευρύτερο πλαίσιο των κοινών δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί σε διεθνείς συμφωνίες, όπως η συμφωνία του Παρισιού του 2015. Ως η **τρίτη χώρα με τις περισσότερες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στον κόσμο**, η μετάβαση της Ινδίας σε πράσινη ενέργεια είναι ζωτικής σημασίας για τον κόσμο. Οι φιλοδοξίες της Ινδίας όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έχουν αυξηθεί εκθετικά. Από την έγκριση του προϋπολογισμού του 2023, δίνεται έμφαση στην παραγωγή πράσινης ενέργειας. Ωστόσο, ο άνθρακας παραμένει η κύρια πηγή ενέργειας της χώρας. Η Ινδία από μόνη της θα αντιστοιχεί στο 25 % της παγκόσμιας αύξησης της ζήτησης ενέργειας τις επόμενες δεκαετίες. Η Ινδία είναι ήδη ο **τρίτος μεγαλύτερος εισαγωγέας ενέργειας** στον κόσμο, μετά την Κίνα και τις ΗΠΑ.

([6]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-india-strategic-partnership-roadmap-2025_en.
([7]) https://www.consilium.europa.eu/media/49522/eu-india_connectivity-factsheet_2021-05-final.pdf.

3.2.6. Το 2016, η ΕΕ και η Ινδία θέσπισαν την εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας για την καθαρή ενέργεια και το κλίμα ([8]), μέσω της οποίας προάγεται η πρόσβαση σε μη ρυπογόνες μορφές ενέργειας και φιλικές προς το κλίμα τεχνολογίες και ενθαρρύνεται η έρευνα και η ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων. Στα σημερινά πεδία συνεργασίας περιλαμβάνονται δραστηριότητες στους τομείς της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, των ηλιακών συλλεκτών στέγης και των φωτοβολταϊκών πάρκων, της διασύνδεσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της αποθήκευσής της, των έξυπνων δικτύων, των βιοκαυσίμων και της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

3.3. *Συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών*

Στις 17 Ιουνίου 2022, η ΕΕ ξεκίνησε εκ νέου διαπραγματεύσεις με την Ινδία ([9]) για τη σύναψη συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών, καθώς και χωριστές διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας προστασίας των επενδύσεων και συμφωνίας σχετικής με τις γεωγραφικές ενδείξεις.

3.3.1. Οι **διαπραγματεύσεις με θέμα την προστασία των επενδύσεων** έχουν ως στόχο να παράσχουν στους επενδυτές και από τις δύο πλευρές ένα προβλέψιμο και ασφαλές επενδυτικό περιβάλλον, μέσω δεσμεύσεων σχετικών με:

— την καταπολέμηση των διακρίσεων·

— την προστασία από απαλλοτρίωση χωρίς αποζημίωση και από άδικη μεταχείριση των επενδυτών και των επενδύσεών τους, με παράλληλη διατήρηση του δικαιώματος ρύθμισης· και

— τη μεταφορά των επιστροφών.

3.3.2. Ο δέκατος γύρος των διαπραγματεύσεων της ΣΕΣ ΕΕ-Ινδίας πραγματοποιήθηκε στις **Βρυξέλλες στις 10-14 Μαρτίου 2025** και τέθηκαν επί τάπητος ζητήματα όπως το εμπόριο, οι επενδύσεις και οι γεωγραφικές ενδείξεις.

4. **Παρόν και μέλλον**

4.1. *Η σημερινή κατάσταση*

4.1.1. Η ΕΕ και η Ινδία πραγματοποίησαν την **5η συνεδρίαση επανεξέτασης της στρατηγικής εταιρικής σχέσης** τους στις Βρυξέλλες **στις 22 Νοεμβρίου 2024**. Την ΕΕ εκπροσώπησε ο Simon Mordue, αναπληρωτής γενικός γραμματέας Οικονομικών και Παγκόσμιων Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), ενώ την Ινδία εκπροσώπησε ο Shri Tanmaya Lal, γραμματέας (Δύσης) του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων.

4.1.2. Η 10η διαβούλευση ΕΕ-Ινδίας για την εξωτερική πολιτική και την ασφάλεια και η 10η ομάδα ΕΕ-Ινδίας για την ενέργεια συγκλήθηκαν επίσης στις 21 Νοεμβρίου 2024.

4.1.3. Κατά τις συνεδριάσεις αξιολογήθηκε το πλήρες φάσμα της διμερούς συνεργασίας μεταξύ της Ινδίας και της ΕΕ και η υλοποίηση των λεπτομερών δεσμεύσεων που ορίζονται στο έγγραφο με θέμα «Στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας–ΕΕ: ένας χάρτης πορείας για το 2025» ([10]). Οι ανταλλαγές επικεντρώθηκαν επίσης στις μελλοντικές προτεραιότητες της σχέσης ΕΕ-Ινδίας και στη νέα ώθηση που θα δοθεί σε αυτήν. Η δέσμευση της προέδρου von der Leyen, όπως αυτή εκφράζεται στις πολιτικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2024-2029, για την ανάπτυξη ενός νέου στρατηγικού θεματολογίου ΕΕ-Ινδίας επικροτήθηκε.

4.1.4. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν σε ευρύ φάσμα θεμάτων, μεταξύ άλλων στην οικονομική ασφάλεια, την πράσινη μετάβαση, τη συνεργασία στον τομέα της άμυνας και της ασφαλείας, στη **μετανάστευση**, στην κινητικότητα, στην **εταιρική σχέση συνδεσιμότητας ΕΕ-Ινδίας**, στη Στρατηγική **Global Gateway** και στον **IMEC**. Τα δύο μέρη συζήτησαν επίσης σχετικά με τη διεύρυνση της συνεργασίας σε τομείς που σχετίζονται με την καινοτομία, τις επιστήμες και την τεχνολογία — συμπεριλαμβανομένων των θετικών εξελίξεων στο πλαίσιο του ΣΕΤ ΕΕ-Ινδίας — και σχετικά με τις ευκαιρίες ενίσχυσης των διαπροσωπικών επαφών στους τομείς της εκπαίδευσης και της έρευνας.

([8]) https://www.cecp-eu.in/.
([9]) https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-india-kick-start-ambitious-trade-agenda-2022-06-17_en.
([10]) https://www.consilium.europa.eu/media/45026/eu-india-roadmap-2025.pdf.

4.1.5. Προέβησαν επίσης σε απολογισμό των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων με θέμα τη **συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών**, τη συμφωνία για την προστασία των επενδύσεων και τη συμφωνία για τις γεωγραφικές ενδείξεις και συμφώνησαν ότι είναι πολύ σημαντικές. Εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πολυμερή συνεργασία και την εκτίμησή τους για τον τακτικό διμερή διάλογο για οικονομικά θέματα, μεταξύ άλλων για τις **ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού** στο πλαίσιο του ΣΕΤ. Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της **δεύτερης υπουργικής συνόδου του ΣΕΤ που πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί στις 28 Φεβρουαρίου 2025**.

4.1.6. Η ΕΕ και η Ινδία εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την εταιρική τους σχέση όσον αφορά παγκόσμια θέματα, την ενισχυμένη συνεργασία τους στο πολυμερές σύστημα (συμπεριλαμβανομένης της Ομάδας των 20) και τα ανθρωπιστικά ζητήματα, μη εξαιρουμένης της διαχείρισης του κινδύνου σε τρίτες χώρες. Και οι δύο καταδίκασαν απερίφραστα την τρομοκρατία και όλες τις μορφές και εκδηλώσεις βίαιου εξτρεμισμού, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών επιθέσεων.

4.1.7. Και οι δύο πλευρές υπογράμμισαν τη σημασία της στρατηγικής εταιρικής σχέσης Ινδίας-ΕΕ για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ζητημάτων, ιδίως ενόψει των πρόσφατων γεωπολιτικών εξελίξεων. Επανέλαβαν την κοινή τους δέσμευση για την προώθηση ενός ελεύθερου, ανοικτού, χωρίς αποκλεισμούς, ειρηνικού και ευημερούντος Ινδοειρηνικού, ενώ η Ινδία εξέφρασε την ικανοποίησή της για την αυξανόμενη εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή.

4.1.8. Τόσο η Ινδία όσο και η ΕΕ έχουν δεσμευτεί για ένα δίκαιο, χωρίς αποκλεισμούς και βασιζόμενο σε κανόνες διεθνές εμπόριο. Ταυτόχρονα, ωστόσο, η ΕΕ και η Ινδία βρίσκονται σε συνεχιζόμενη διένεξη στο πλαίσιο του ΠΟΕ σχετικά με τους δασμούς που επιβάλλει η Ινδία σε ορισμένες ευρωπαϊκές τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το 2023, ειδική ομάδα του ΠΟΕ απεφάνθη ότι οι εν λόγω δασμοί παραβίαζαν τους κανόνες του ΠΟΕ ([11]). Το Νέο Δελχί άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής τον Δεκέμβριο του 2023, παρότι το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ παραμένει μπλοκαρισμένο εδώ και αρκετά χρόνια. Στις **28 Νοεμβρίου 2024**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε διαβουλεύσεις επί του θέματος με την Ινδία στο πλαίσιο του ΠΟΕ με σκοπό την επίλυση της διαφοράς. Παρότι το στάδιο διαβούλευσης του ΠΟΕ ολοκληρώθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2025, δεν υπάρχουν ενδείξεις κατά πόσον η ΕΕ θα λάβει εμπορικά αντίμετρα κατά της Ινδίας κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2021/821 για τη συμμόρφωση του εμπορίου ([12]).

4.1.9. **Η 11η συνεδρίαση του διαλόγου Ινδίας-ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί στις 8 Ιανουαρίου 2025**, όπου αμφότερες πλευρές εξέφρασαν εκ νέου την προσήλωσή τους στις κοινές αρχές της δημοκρατίας, της ελευθερίας και του κράτους δικαίου. Συζητήθηκε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, μεταξύ άλλων τα ατομικά και τα πολιτικά δικαιώματα, τα κοινωνικοοικονομικά δικαιώματα, καθώς και η ελευθερία της έκφρασης τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου. Συγκεκριμένα θέματα έμφασης περιλάμβαναν την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+, τα δικαιώματα των παιδιών, τη χειραφέτηση των γυναικών, την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων, τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Αμφότερες πλευρές συμφώνησαν ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία και η πολυμορφία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να προστατεύονται οι δημοσιογράφοι και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Εξετάστηκαν επίσης τρέχοντα ζητήματα σε τομείς όπως η τεχνολογία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των μεταναστών και ο ρόλος των επιχειρήσεων στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ζητήματα που άπτονται των αξιακών αλυσίδων και των ενισχυμένων υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας, βάσει της οδηγίας σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα.

4.2. *Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στις εργασίες για την Ινδία*

4.2.1. Τον Δεκέμβριο του 1999 κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-Ινδίας στο Ελσίνκι ελήφθη η απόφαση σύστασης Στρογγυλής Τράπεζας ΕΕ-Ινδίας, η οποία και εγκρίθηκε κατά την πρώτη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ινδίας που πραγματοποιήθηκε στη Λισαβόνα τον Ιούνιο του 2000.

4.2.2. Η Στρογγυλή Τράπεζα απαρτιζόταν από 30 εκπροσώπους της ινδικής και της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών (15 από κάθε πλευρά). Συστήθηκε ως μόνιμο φόρουμ συζήτησης και διαλόγου σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών για όλα τα θέματα που αφορούν τις σχέσεις ΕΕ-Ινδίας, με σκοπό τη διεύρυνση της συζήτησης και την υιοθέτηση μιας πιο άτυπης προσέγγισης από ό, τι είναι δυνατόν σε επίσημο επίπεδο. Η Στρογγυλή Τράπεζα συνεδρίασε 12 φορές, με τελευταία φορά το 2008. Τα συμπεράσματα των συνεδριάσεών της τροφοδότησαν με τη μορφή συστάσεων τις συνόδους κορυφής ΕΕ-Ινδίας. Ωστόσο, με την πάροδο των ετών ο διάλογος κατέστη λιγότερο αποτελεσματικός λόγω των διαφορετικών υποβάθρων των συμμετεχόντων και των οντοτήτων που εκπροσωπούν και η Στρογγυλή Τράπεζα έπαυσε να συνεδριάζει.

([11]) https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds582_e.htm.
([12]) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

4.2.3. Ωστόσο, μετά τη συνάντηση στις 15 Οκτωβρίου 2024 μεταξύ της Α.Ε. κ. Saurabh Kumar, πρέσβη της Ινδίας στο Βέλγιο και στο Λουξεμβούργο, του προέδρου του τμήματος REX και του εισηγητή της παρούσας γνωμοδότησης, ο πρέσβης αντέδρασε θετικά στην ιδέα να καταβληθεί προσπάθεια εκ νέου ενεργοποίησης του ενδιαφέροντος της ινδικής κοινωνίας των πολιτών για την πιθανή επανεκκίνηση της λειτουργίας της Στρογγυλής Τράπεζας ΕΕ-Ινδίας. Η νέα εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας πρέπει να συμβάλει στην επικύρωση και την εφαρμογή των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ και στη σταδιακή κατάργηση της άτυπης εργασίας στην αγορά εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών στην Ινδία και την ΕΕ πρέπει να συμμετέχει διαρθρωτικά στη διαπραγμάτευση μιας ΣΕΣ. Τέλος, η ΣΕΣ πρέπει να διατηρήσει ένα φιλόδοξο κεφάλαιο για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, και από τις δύο πλευρές να διαδραματίζουν διαρθρωτικό εποπτικό και συμβουλευτικό ρόλο.

Βρυξέλλες, 26 Μαρτίου 2025.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE